

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Brně rozhodl samosoudkyní JUDr. Janou Kubenovou v právní věci žalobkyně V. P., bytem, zast. Mgr. Janou Krausovou, advokátkou se sídlem AK Masarykovo nám. 3, Jihlava, proti žalovanému **Ministerstvu práce a sociálních věcí**, se sídlem na Poříčním právu 1, 128 01 Praha 2, o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 16.3.2015, Č. j. MPSV-UM/1676/15/4S-VYK, sp. zn. SZ/39/2015/4S-VYK,

t a k t o :

- I. Rozhodnutí Ministerstva práce a sociálních věcí č. j. MPSV-UM/1676/15/4S-VYK sp. zn. SZ/39/2015/4S-VYK ze dne 16. 3. 2015 **se z r u š u j e** a věc se vrací žalovanému k dalšímu řízení.
- II. Žalovaný **m á p o v i n n o s t** zaplatit žalobkyni na nákladech řízení 2.600 Kč, do 30 dnů od právní moci rozsudku k rukám právní zástupkyně žalobkyně Mgr. Jany Krausové, advokátky se sídlem AK Masarykovo náměstí 3, Jihlava.

O d ů v o d n ě n í

Ve včas podané žalobě žalobkyně uvedla, že dne 6.10.2014 podala žádost o změnu výše příspěvku na péči, kdy jí byla vyplácena částka 4.000 Kč měsíčně, neboť byla považována za osobu závislou na pomoci jiné fyzické osoby v II. stupně — středně těžká závislost. Touto žádostí chtěla žalobkyně dosáhnout změny stávajícího rozhodnutí o příspěvku na péči v tom smyslu, že by jí byl ode dne podání žádosti vyplácen příspěvek ve výši 8.000 Kč, což odpovídá stupni III. - těžká závislost podle § 8 odst. 2 písm. c) zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů ve spojení s § 11 odst. 2 písm. c) zákona o sociálních službách.

V rámci řízení o příspěvku u správního orgánu I. stupně (Úřadu práce ČR krajská pobočka v Jihlavě) bylo provedeno sociální šetření podle § 25 odst. 1 zákona o sociálních službách prostřednictvím sociálního pracovníka, jak vyplývá ze záznamu ze sociálního šetření pro účely řízení o příspěvku na péči. Současně byl zpracován posudek o zdravotním stavu žalobkyně pro účely posouzení stupně závislosti osoby podle § 25 odst. 2 zákona o sociálních službách ve spojení s § 8 odst. 1 písm. g) zákona č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, ve znění pozdějších předpisů.

Správní orgán I. stupně vydal dne 16.12.2014 rozhodnutí č.j.: 90649/2014/JIH, kterým ponechal příspěvek na péči v původní přiznané výši 4.000 Kč měsíčně. Úřad práce v Jihlavě pak rozhodl zejména s ohledem na posudek o zdravotním stavu žalobkyně vypracovaný posuzující lékařkou MUDr. A. M. Z posudku vyplynulo, že žalobkyně nezvládá základní životní potřeby v těchto oblastech: *mobilita, oblékání a obouvání, tělesná hygiena, osobní aktivity a péče o domácnost*. To představuje pět životních potřeb a její diagnóza byla tedy vyhodnocena jako středně těžká závislost, tj. II. stupeň závislosti na pomoci jiné fyzické osoby.

Žalobkyně nesouhlasila s rozhodnutím správního orgánu I. stupně a podala odvolání k žalovanému. Správní orgán II. stupně si rovněž nechal vypracovat posudek PK MPSV v Brně za účelem posouzení stupně závislosti. PK ve svém posudku došla ke stejnému závěru jako posudkový lékař zpracovávající posudek pro správní orgán I. stupně. PK uzavřela, že žalobkyně nezvládá bez pomoci jiné fyzické osoby tyto základní životní potřeby: *mobilita, oblékání a obouvání, tělesná hygiena, osobní aktivity a péče o domácnost*. Odvolací správní orgán vycházejí z uvedeného posudku PK, pak rozhodl tak, že podle ust. § 90 odst. 5 zák. č. 500/2004 Sb., správní řád ve znění pozdějších předpisů, se odvolání zamítá a rozhodnutí Úřadu práce v Jihlavě potvrdil.

Žalobkyně se domnívá, že odvolací orgán nerozhodl v souladu se zákonnými požadavky na hodnocení důkazů tak, jak vyplývají ze správního řádu. Dle Nejvyššího správního soudu je v řízeních o příspěvku na péči sice posudek o zdravotním stavu pro účely zjištění stupně závislosti tzv. povinným důkazem, bez kterého nelze vůbec vydat rozhodnutí o příspěvku na péči (§ 25 odst. 2 zákona o sociálních službách), avšak musí být hodnocen jako každý jiný důkaz. Při hodnocení důkazů, které má správní orgán za rozhodující o žádosti o příspěvek k dispozici, nelze vyjít pouze a jen z jednoho, byť nezbytného důkazu. Navíc takový rozhodující důkaz musí splňovat požadavky na přesvědčivost a celistvost a z tohoto pohledu vylučovat jakékoliv pochybnosti (srov. např. rozsudek NSS ze dne 21.7.2011, sp. zn. 3 Ads 105/2011; rozsudek ze dne 18.11.2011, sp. zn. 4 Ads 125/2011).

Posudek musí být rovněž přezkoumatelný z hlediska zákonem stanovených podkladů v § 25 odst. 3 zákona o sociálních službách, přičemž tato teze platí jak pro prvostupňové posouzení žádosti žalobkyně, tak i pro odvolací řízení. Správní orgán musí vycházet z posudku, který obsahuje nejen výrok, ale který musí být řádně a přesvědčivě odůvodněn s odkazem na doložený nález ošetřujícího lékaře, výsledek sociálního šetření, výsledek funkčních vyšetření a výsledek vlastního vyšetření posuzujícího lékaře (např. rozsudek NSS ze dne 30.9.2009, sp. zn. 4 Ads 50/2009).

K závěru o úplnosti a přesvědčivosti posudku lze dospět jen tehdy, pakliže se posudková komise vypořádá se všemi rozhodujícími skutečnostmi pro posouzení zdravotního stavu. Komise se však

omezila jen na obecná konstatování, že neshledává medicínský podklad pro uznání závislosti žalobkyně na pomoci jiné fyzické osoby v oblastech, které namítala ve svém odvolání, to je v oblasti komunikace, stravování, péče o zdraví a orientace.

Jak již žalobkyně uvedla v odvolání proti rozhodnutí správního orgánu I. stupně, tak v oblasti komunikace je podle jejího názoru závislá na pomoci jiné fyzické osoby, zejména proto, že není schopna sama komunikovat psanou formou, vzhledem ke zdravotnímu stavu nemůže uchopit do žádné ruky psací potřeby, pouze s pomocí jiné osoby je schopna se podepsat a i to jí činí velké obtíže; není schopna používat mechanické prostředky komunikace sama, ale pouze za asistence syna, či jiné osoby; velké potíže jí pak činí ovládání mobilního telefonu, poněvadž atrofie svalstva na rukách jí to neumožňuje; ruce má velmi slabé, a proto jí činí potíže udržet v ruce jakoukoliv psací potřebu. Nezvládá tedy komunikaci, kdy i z přílohy 1. k vyhl. č. 505/2006 Sb., vyplývá, že v oblasti komunikace se musí zkoumat schopnost posuzovaného používat běžné komunikační prostředky, což krom mluveného slova u žalobkyně nepřipadá do úvahy. Nakonec i v záznamu ze sociálního šetření je uvedeno, že z psané komunikace zvládá jen podpis. V oblasti stravování žalobkyně uváděla, že není schopna si sama jídlo naporcovat příborem, což jí musí dělat pečovatelská, případně její syn. K velkému překvapení žalobkyně, změnila PK MPSV posouzení oblasti péče o zdraví. S tím žalobkyně v žádném případě nesouhlasí, protože léky si není schopna s ohledem na její postižení rukou sama aplikovat. To, že ví, kdy si je má vzít, však nemůže postačovat k jednoznačnému závěru, že bude schopna sama si je i aplikovat. Její zdravotní stav to zcela vylučuje, co se týče orientace, tak žalobkyně vzhledem k nutnému užívání morfiových náplastí trpí velkou pohybovou nejistotou a neorientuje se v prostoru. V současné době doporučen na ARO Nemocnice Jihlava - ambulance bolesti, lékařem MUDr. C., Ph.D., TD fentanyl navýšit z 25 na 50 ug/h. á 3 dny.

Odvolací orgán zcela rezignoval na posouzení všech důkazů ve vzájemné souvislosti a vystačil si jen s posudkem zpracovaným PK MPSV. To je však v rozporu s § 25 odst. 3 zákona o sociálních službách, který platí i pro odvolací řízení. Navíc se odvolací orgán jen zcela povrchně vypořádal s přesvědčivostí a úplností posudku, kdy se omezil na lakonické konstatování, že posudek těmto požadavkům vyhovuje. Odvolací orgán tak jen mechanicky vzal za své závěry Posudkové komise PMSV v posudku, aniž by se blíže zabýval, na základě jakých důvodů došla PK MPSV k rozdílným závěrům oproti posuzující lékařce, která posuzovala zdravotní stav žalobkyně pro účely rozhodnutí u správního orgánu I. stupně. S takovými rozdíly se měl odvolací orgán podle názoru žalobkyně mnohem důkladněji zabývat a případně i provést doplňující dokazování a přímé osobní vyšetření žalobkyně posudkovým lékařem, který by se neměl spokojit s vydáním posudku na základě vyšetření žalobkyně jiným, a to nikoliv posudkovým lékařem. Proto podle žalobkyně nedostal odvolací orgán požadavkům na hodnocení důkazů z hlediska přesvědčivosti a úplnosti, neboť PK se nevyrovnala se všemi rozhodujícími skutečnostmi a zejména neodůvodnila řádně své závěry, neboť pouze konstatovala, že pro uznání závislosti v namítaných oblastech není medicínský podklad. Tento závěr však nijak blíže neodůvodnila. To však není zcela v souladu s aktuální judikaturou Nejvyššího správního soudu (např. rozsudek ze dne 23.9.2009, sp. zn. 4 Ads 57/2009).

Žalobkyně tak považuje z výše uvedených důvodů rozhodnutí odvolacího orgánu neodpovídající všem zákonným požadavkům a navrhuje proto, aby soud vydal rozsudek, kterým rozhodnutí žalované ze dne 16.3.2015 zruší a věc vrátí tomuto orgánu k dalšímu řízení.

Žádala také, aby soud zavázal žalovaného nahradit žalobkyni vzniklé jí náklady řízení.

V písemném vyjádření k žalobě žalovaný uvedl, že správní řízení bylo zahájeno podáním návrhu na změnu výše přiznaného příspěvku na péči dne 6.10.2014. Dne 9.10.2014 provedl úřad práce sociální šetření v místě bydliště žalobkyně pro účely řízení o příspěvku na péči, kterým byla zjišťována schopnost žalobkyně zvládat základní životní potřeby vymezené v § 9 odst. 1 zák. č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o sociálních službách“). Ze záznamu ze sociálního šetření vyplývá, že žalobkyně se po bytě pohybuje s oporou dvou francouzských holí (používá ortézu a pás na záda). Mimo byt se pohybuje na mechanickém vozíku, chůzi do schodů nezvládá. Má omezenou jemnou motoriku, je orientovaná ve všech kvalitách, slovní komunikace je v pořádku, z psané komunikace zvládne pouze podpis. Potřebuje pomoc s oblékáním a obouváním, neboť z důvodu drápkovitého sevření rukou si sama nezapne knoflíky a zipy, nezaváže tkaničky a oděv si nepřetáhne přes hlavu. Tělesnou hygienu zvládá sama v bezbariérově uzpůsobené koupelně. Výkon fyziologické potřeby zvládá. Léky vyzvedávají pečovatelky, sama dohlíží na svůj léčebný režim.

Dne 2.12.2014 provedla OSSZ Jihlava posouzení zdravotního stavu žalobkyně pro účely řízení o příspěvku na péči, kdy bylo vycházeno ze zdravotnické dokumentace ošetřující lékařky, z dalších nálezů odborných lékařů a výsledku provedeného sociálního šetření z 9. 10.2014. OSSZ dospěla k závěru, že žalobkyně je osobou, která se podle § 8 odst. 2 písm. b) zákona o sociálních službách, považuje za závislou na pomoci jiné fyzické osoby ve stupni II. (středně těžká závislost). Z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu není schopna zvládat pět základních životních potřeb a vyžaduje každodenní pomoc, dohled nebo péči jiné fyzické osoby. Dle OSSZ nezvládá pět základních životních potřeb v oblasti mobility, oblékání a obouvání, tělesné hygieny, sociálních aktivit a péče o domácnost.

Rozhodnutím úřadu práce ze dne 16.12.2014 byl žalobkyni zamítnut návrh na změnu výše přiznaného příspěvku na péči a bylo rozhodnuto, že jí bude nadále poskytován příspěvek na péči v původní výši 4.000 Kč měsíčně s odkazem na posouzení jejího zdravotního stavu OSSZ Jihlava ze dne 6. 10.2014.

Proti tomuto rozhodnutí úřadu práce podala žalobkyně odvolání, namítala, že vzhledem k jejímu dlouhodobému zdravotnímu stavu nezvládá základní životní potřeby v oblasti mobility, komunikace, stravování, oblékání a obouvání, tělesné hygieny, péče o zdraví, osobních aktivit a péče o domácnost a splňuje veškeré hmotněprávní podmínky pro zvýšení posuzovaného příspěvku na péči.

Žalovaný si vyžádal pro účely odvolacího řízení nové posouzení stupně závislosti žalobkyně PK MPSV. Ta zasedala dne 19.2.2015 v souladu s ust. § 16b zák. č. 582/1991 Sb., v řádném složení. Žalobkyně ani její zmocněnkyně nebyly jednání přítomny a zmocněnkyně byla seznámena s posudkovým závěrem. Dne 26.1.2015 obdržela PK MPSV od syna žalobkyně lékařskou zprávu z vyšetření žalobkyně v ambulanci bolesti NsP Jihlava, MUDr. T. ze dne 20.1.2015. Žalobkyně žádala, aby tato zpráva byla založena do spisové dokumentace jako doplňující podklad k odvolání, z důvodu posouzení orientace žalobkyně. Dne 10.2.2015 byla zmocněnkyně informována, že PK má dostatečně doloženou zdravotní dokumentaci pro vypracování posudku o zdravotním stavu bez osobní účasti žalobkyně a o dalším postupu PK MPSV. Žalobkyně dále uvedla, že vzhledem ke skutečnosti, že se velmi špatně pohybuje a používá mechanický vozík,

žádala, aby PK MPSV provedla osobní vyšetření jejího zdravotního stavu za účelem vypracování posudku v jejím bydlišti. K dopisu nebyly přiloženy žádné lékařské zprávy. PK MPSV prostudovala podkladovou dokumentaci, která byla dostatečná k projednání v nepřítomnosti a k přijetí posudkového závěru.

Dle posouzení PK MPSV ze dne 19.2.2015 byla žalobkyně k datu vydání napadeného rozhodnutí osobou, která se dle ust. § 8 odst. 2 písm. b) zákona o sociálních službách považuje za závislou na pomoci jiné fyzické osoby ve stupni II. (středně těžká závislost). Z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu vyžadovala každodenní pomoc, dohled nebo péči jiné osoby a nebyla schopna zvládat pět základních životních potřeb. Dle PK MPSV nebyla schopna zvládat základní životní potřeby v oblasti mobility, oblékání a obouvání, tělesné hygieny a osobních aktivit a péče o domácnost.

PK MPSV v posudku uvedla, že ke dni vydání napadeného rozhodnutí se jednalo o žalobkyni s diagnostikovanou Friedrichovou nemocí. Je u ní přítomno kvadrupostížení s výraznějším postižením levé dolní končetiny. Nad neurologickým postižením převažuje artrotické postižení váhonosných kloubů, zejména kolenních kloubů, kde vlevo je artróza gr. III. Žalobkyni bylo indikováno provedení totální endoprotézy, nicméně pro polymorbiditu bylo od operačního zákroku ustoupeno a stav byl řešen ortézou. Dle neurologického vyšetření chodí doma o holi. Venku se pohybuje na invalidním vozíku. Odvolatelka kromě bolesti kloubů trpí také bolestmi zad při degenerativních změnách a protrusích disků L 4/5 a L5/S1 (dle CT vyšetření v září 2011). Na dolních končetinách je přítomen chronický lymfedém a chronická žilní insuficience. Na horních končetinách je artrotická dekonfigurace zápěstí oboustranně, stisk je symetrický, tonus je přiměřený, vyjma atrofie thenarů (méně hypothenarů), oboustranně jsou horní končetiny eutrofické. Diskrétně je naznačeno drápotivé postavení prstů rukou s omezením jemné motoriky lehkého až středního stupně (rozhodne si tkanice u bot, svlékne kalhoty i halenu, úkony dělá pomaleji, ale svede, sama si uvolní nebo přitáhne ortézu levého kolene). Psychický stav a duševní schopnosti jsou přiměřené, bez zjištěné závažné smyslové vady s dopadem na schopnost orientace a komunikace. Je kardiopulmonálně stabilizovaná, trpí řadou dalších zdravotních postižení, která nezpůsobují těžkou poruchu funkce, která by měla dopad na schopnost zvládání základních životních potřeb. Ostatní onemocnění uvedená v diagnostickém souhrnu neomezují zásadním způsobem funkční schopnosti ve vztahu k vykonávání základních životních potřeb.

PK Brno prostudovala zápis ze dne 9.10.2014 o provedeném sociálním šetření úřadu práce. Dle PK MPSV sociální šetření koreluje se schopnostmi žalobkyně dle doložené zdravotní dokumentace. PK MPSV dospěla k závěru, že žalobkyně vyžaduje každodenní pomoc, dohled nebo péči jiné fyzické osoby při zvládání pěti základních životních potřeb v oblasti mobility, oblékání a obouvání, tělesné hygieny, osobních aktivit a péče o domácnost. Dle PK MPSV není medicinský důvod, proč by nebyla schopna zvládat ostatní základní životní potřeby.

Dle PK MPSV vycházel posudkový závěr LPS OSSZ ze správného použití posudkových kritérií. Doložený lékařský nález z vyšetření žalobkyně v ambulanci bolesti NsP Jihlava, MUDr. T. ze dne 20.01.2015, pořízený po datu vydání napadeného rozhodnutí je dle PK MPSV obsahově ve shodě s nálezem, který byl pořízený před datem vydání napadeného rozhodnutí, a který měla PK MPSV k dispozici. Z doloženého lékařského nálezu nevyplývá změna zdravotního stavu nastalá po datu vydání napadeného rozhodnutí. PK MPSV měla dostatečnou průběžně dokládanou zdravotní dokumentaci o aktuálním zdravotním stavu, která neprokazuje změnu zdravotního

stavu žalobkyně. Vyšetření byla provedena standardním způsobem ve zdravotnickém zařízení a neobsahovala rozpory. Sociální šetření koreluje se schopnostmi žalobkyně dle této doložené zdravotní dokumentace. Vzhledem k tomu, že podkladová dokumentace odborných lékařů podrobně uvádí funkční postižení žalobkyně, nepotřebovala PK MPSV k další objektivizaci zdravotního stavu případnou návštěvou členů PK MPSV v místě bydliště. Dle PK MPSV je zdravotní stav žalobkyně dlouhodobě stacionární.

Po zhodnocení všech okolností žalovaná konstatovala, že žalobkyně je ve smyslu 8 odst. 2 písm. b) zákona o sociálních službách osobou závislou na pomoci jiné fyzické osoby ve stupni II (středně těžká závislost). Z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu vyžadovala každodenní pomoc, dohled nebo péči jiné fyzické osoby a nebyla schopna zvládat pět výše uvedených základních životních potřeb. V posudku nebyly zjištěny žádné nesrovnalosti. Komise ve svém posudku rovněž vyjádřila a v potřebném rozsahu odůvodnila, z jakého důvodu nevládala jmenovaná pět základních životních potřeb, a proč byla schopna zvládat zbylých pět základních životních potřeb. Posudková komise se shodla v závěru ohledně hodnocení zdravotního stavu s lékařem OSSZ. Výsledek posouzení zdravotního stavu není ani v rozporu s výsledky provedeného sociálního šetření.

Žalobkyně v žalobě namítala, že nevládá základní životní potřebu v oblasti komunikace, neboť není schopna uchopit psací potřeby, aby se podepsala, není schopna používat mobilní telefon. K tomu žalovaná uvedla, že za schopnost komunikace se považuje za stav, kdy osoba je schopna dorozumět se a porozumět, a to mluvenou srozumitelnou řečí a psanou zprávou, porozumět všeobecně používaným základním obrazovým symbolům a používat běžné komunikační prostředky. U žalobkyně nebyla prokázána praktická a úplná nevidomost obou očí, praktická nebo úplná hluchota, těžké formy hluchoslepoty, poruchy řeči. Nebyla prokázána střední, těžká nebo hluboká mentální retardace s průměrnou hodnotou IQ obvykle nižší než 50, nebo středně těžká a těžká demence, ani jiné těžké psychické postižení s prokazatelnými dlouhodobými těžkými poruchami komunikace. Dle PK MPSV z doložené dokumentace vyplývá, že žalobkyně byla schopna se dorozumět a porozumět mluvenou srozumitelnou řečí i podepsat se. Postižení jemné motoriky je lehkého až středního stupně, což umožňuje v případě nutnosti napsat sdělení krátkého rozsahu. Při neurologickém vyšetření si byla schopna rozvázat tkanice u bot, uvolnit nebo přitáhnout ortézu, tzn., že horní končetiny jsou funkční. Jednání s úřady je uznáno v osobních aktivitách.

Namítaná základní životní potřeba v oblasti stravování nebyla PK MPSV uznána za nezvládanou, neboť u žalobkyně není přítomna duševní porucha, oboustranná praktická ani úplná slepota, funkce horních končetin není těžce omezena, intelektově přiměřených schopností, pro neschopnost naporcování a naservírování stravy není medicinský korelát. Žalobkyně je schopna si vybrat hotovou stravu v pevném i v tekutém stavu a dát na talíř, nalít nápoj, posunout na místo konzumace, najíst se (lžící) a napít se. Nebyly prokázány anatomické nebo funkční ztráty obou horních končetin, nebo anatomické ztráty podstatných částí obou horních končetin s nemožností využít protézu k uchopení věcí, praktická nebo úplná nevidomost obou očí, ani těžké duševní poruchy spojené se sociální dezintegrací, kdy jsou narušeny stravovací stereotypy. Přemístění stravy na místo konzumace je možno realizovat nejen přenášením, ale i posouváním nebo např. převozem na servírovacím stolku nebo na invalidním vozíku.

Žalobkyně dále nesouhlasí s posouzením v oblasti péče o zdraví, neboť si sama není schopna aplikovat léky. K tomu žalovaný uvádí, že dle PK MPSV zvládá žalobkyně základní životní potřebu v oblasti péče o zdraví, neboť je plně orientovaná, dle praktického lékaře je její paměť přiměřená, bez poruchy intelektových schopností. Není u ní přítomna závažná porucha zraku. Se zjištěným zdravotním stavem je schopna dodržet doporučení ošetřujících lékařů, dodržování léčebného režimu, je schopna správného rozpoznání i aplikace léků. Žalobkyně je schopna s použitím např. dávkovače léků pravidelně užívat léky. Nebyla prokázána ztráta úchopové schopnosti obou rukou, ani praktická nebo úplná nevidomost obou očí, ani těžká duševní porucha spojená se sociální dezintegrací. Dle sociálního šetření žalobkyně péči o zdraví zvládá. Nalepování náplastí (TD forma fentanylu) není každodenní a lepí se na místa, kam si žalobkyně dosáhne. Žalobkyně dále uvedla, že v důsledku používání morfiových náplastí trpí velkou pohybovou nejistotou a neorientuje se v prostoru. K tomu žalovaný uvedl, že dle PK MPSV žalobkyně zvládá základní životní potřebu v oblasti orientace, neboť je orientovaná místem, časem, osobou, intelektově přiměřených duševních schopností, není u ní dokumentována závažná porucha smyslových funkcí, která by bránila poznávání a rozeznávání zrakem a sluchem. Její smyslové a duševní schopnosti jsou dostatečné k chápání toho, kdo je, a kde se nachází. Má i duševní kompetence přiměřené věku ke zvládání základních životních potřeb v přirozeném sociálním prostředí. Nebyla u ní prokázána oboustranná praktická nebo úplná hluchota, praktická nebo úplná slepota, hluchoslepota. Nebyla prokázána střední, těžká nebo hluboká mentální retardace, ani středně těžká a těžká demence (tzn. test MMSE méně než 15 bodů), nebo těžké psychické postižení s prokazatelnými dlouhodobými těžkými poruchami orientace. Tuto skutečnost potvrzuje i sociální šetření provedené úřadem práce dne 9.10.2014. Případné nežádoucí účinky opiových náplastí nesnižují zásadním způsobem duševní a psychické schopnosti potřebné pro výkon základních životních potřeb. Dle doloženého nálezu (lékařská zpráva z ambulance bolesti ze dne 20.1.2015) vyplývá, že žalobkyně trpěla pohybovou nejistotou již před užíváním TD opiátů. Tyto léky nezpůsobují potuchy orientace v prostoru. Obecně při dlouhodobém užívání zvláště TD formy fentanylu tyto nežádoucí účinky jsou méně vyznačeny a mohou i vymizet.

Žalobkyně dále namítala, že se žalovaný nezabýval, na základě jakých důvodů došla PK MPSV k odlišnému závěru oproti prvoinstančnímu posouzení OSSZ. Domnívá se, že se měl žalovaný těmito rozpory důkladně zabývat a případně provést doplňující dokazování, zejména nové vyšetření žalobkyně. K tomu žalovaný uvedl, že vzhledem k ust. 25 odst. 3 zákona o sociálních službách je vázán závěry učiněnými posuzujícím subjektem (tj. v odvolacím řízení PK MPSV), a to do té míry, že se od nich nemůže odlišit. PK MPSV měla při posouzení zdravotního stavu žalobkyně ze dne 19.2.2015 na rozdíl od OSSZ k dispozici novou lékařskou zprávu, a to vyšetření z ambulance bolesti, NsP Jihlava ze dne 20.1.2015. I přes doplnění zdravotní dokumentace o novou lékařskou zprávu se PK MPSV shodla v závěru s OSSZ ve stanovení stupně závislosti. Dle PK MPSV i OSSZ nezvládá žalobkyně pět základních životních potřeb v oblasti mobility, oblékání a obouvání, tělesné hygieny, osobních aktivit a péče o domácnost. Dle PK MPSV byla vyšetření žalobkyně provedena standardním způsobem ve zdravotnickém zařízení a neobsahovala rozpory. Sociální šetření koreluje se schopnostmi žalobkyně dle této doložené zdravotní dokumentace. Vzhledem k tomu, že podkladová dokumentace odborných lékařů podrobně uvádí funkční postižení žalobkyně, nepotřebovala PK MPSV k další objektivizaci zdravotního stavu případnou návštěvu členů PK MPSV v místě bydliště žalobkyně. Dle PK MPSV je zdravotní stav žalobkyně dlouhodobě stacionární.

Žalobkyně v žalobě dále uvádí, že žalovaný nedostál požadavkům na hodnocení důkazů z hlediska přesvědčivosti a úplnosti, neboť PK MPSV se nevyrovnala se všemi rozhodujícími skutečnostmi a zejména řádně neodůvodnila své závěry. Dle názoru žalované PK MPSV ve svém posudku ze dne 19.2.2015 rozsáhle zhodnotila zdravotní stav žalobkyně a obsáhle odůvodnila, proč neuznala za nezvládané základní životní potřeby v oblasti orientace, komunikace, stravování, výkonu fyziologické potřeby a péče o zdraví z hlediska zdravotního postižení žalobkyně a s přihlédnutím k výsledkům sociálního šetření. Dle názoru žalované vycházela PK MPSV ve svém posouzení dne 19.2.2015 ze zjištění zdravotního stavu žalobkyně a jeho funkčních důsledků, o němž nejsou důvodné pochybnosti. PK MPSV dospěla k závěru, že mezi doloženými lékařskými nálezy nejsou rozpory, které by se dotýkaly skutečností významných pro posudkový závěr k datu vydání napadeného rozhodnutí. Zdravotní stav žalobkyně a jeho funkční důsledky byly pro účely posudkového závěru zjištěny v rozsahu, který je dostatečný pro použití posudkových kritérií stanovených v právních předpisech, protože byly objektivizovány všechny skutečnosti, týkající se zdravotního stavu nebo jeho funkčních důsledků, významné pro posudkový závěr k datu vydání napadeného rozhodnutí.

Žalobkyně dále uvedla, že žalovaný zcela rezignoval na posouzení všech důkazů ve vzájemné souvislosti a vystačil si pouze s posudkem PK MPSV. K tomu žalovaný uvedl, že důkladně prostudoval spisovou dokumentaci, včetně námitek žalobkyně uvedených v odvolání ze dne 19.12.2014, výsledků sociálního šetření úřadu práce, posudku OSSZ Jihlava, rozhodnutí úřadu práce ze dne 16.12.2014, včetně posudku PK MPSV v Brně ze dne 19.2.2015, shledal je plně dostačující a neshledal důvod k pochybnostem o jejich správnosti a vypovídající hodnotě. Výsledky sociálního šetření korelují se závěry posudků OSSZ a PK MPSV. Žalobkyně tak považuje rozsáhlou spisovou dokumentaci za dostatečný důkazní materiál.

Žalovaný uvedl, že lékařská zpráva z ARO Nemocnice Jihlava, ambulance bolesti ze dne 23.3.2015 s napadeným rozhodnutím nesouvisí, neboť se zabývá zdravotním stavem žalobkyně, který nastal až po vydání napadeného rozhodnutí.

Žalovaný po opětovném přezkoumání celé věci neshledal důvody pro zrušení napadeného rozhodnutí žalovaného, a proto navrhoval, aby soud žalobu jako nedůvodnou zamítl.

Krajský soud v Brně měl k dispozici správní spisy z úřadu práce i žalovaného, v nichž je založena řada lékařských zpráv o zdravotním stavu žalobkyně, zpráva ze sociálního šetření, provedené úřadem práce, posudek lékaře OSSZ Jihlava i posudek PK MPSV ČR, pracoviště v Brně, vypracovaný v rámci odvolacího řízení PK MPSV ČR dne 19.2.2015. Soud zde uvádí, že pokud jde o sociální šetření, posudek lékaře OSSZ Jihlava i posudek PK MPSV ČR z 19.2.2015, tyto již citovat nebude, neboť v písemném vyjádření k žalobě žalovaný ze všech těchto podkladů, zejména sociálního šetření i posudku PK MPSV ČR z 19.2.2015 citoval, přičemž citoval z uvedeného posudku i posouzení úkonů, které nebyly u žalobkyně uznány jako nezvládané a své zdůvodnění k tomu.

Krajský soud v Brně ve věci jednal bez nařízení jednání v souladu s ust. § 51 odst. 1 soudního řádu správního (dále jen „s.ř.s.“) a přezkoumal napadené rozhodnutí v souladu s ust. § 75 odst. 1 s.ř.s., dle něhož při přezkoumání rozhodnutí vychází soud ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu.

Posouzení věci krajským soudem

Žaloba je důvodná.

Podle § 7 odst. 1 zákona o sociálních službách platí, že příspěvek na péči se poskytuje osobám závislým na pomoci jiné fyzické osoby za účelem zajištění potřebné pomoci, a to podle zjištěného stupně závislosti, jak tyto stupně vymezuje § 8 téhož zákona. Podle § 8 zákona o sociálních službách, se „osoba starší 18 let věku považuje za závislou na pomoci jiné fyzické osoby ve ... b) stupni II (středně těžká závislost), jestliže z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu není schopna zvládat pět nebo šest základních potřeb, c) stupni III (těžká závislost), jestliže z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu není schopna zvládat sedm nebo osm základních životních potřeb, a vyžaduje každodenní pomoc, dohled nebo péči jiné fyzické osoby“.

V § 9 odst. 1 zákona o sociálních službách je pak uveden výčet hodnocených základních životních potřeb: a) mobilita, b) orientace, c) komunikace, d) stravování, e) oblékání a obouvání, tělesná hygiena, g) výkon fyziologické potřeby, h) péče o zdraví, i) osobní aktivity, j) péče o domácnost. Bližší vymezení schopností zvládat základní životní potřeby pak stanoví příloha č. 1 k vyhl. č. 505/2006 Sb., kde v písm. b) je potřeba „orientace“ definována tak, že „za schopnost zvládat tuto základní životní potřebu se považuje stav, kdy osoba je schopna poznávat a rozeznávat zrakem a sluchem, mít přiměřené duševní kompetence, orientovat se časem, místem a osobou, orientovat se v obvyklém prostředí a situacích a přiměřeně v nich reagovat“.

V písm. c) citované přílohy „komunikace“ je uvedeno, že za „schopnost“ zvládat tuto základní životní potřebu se považuje stav, kdy osoba je schopna dorozumět se a porozumět, a to mluvenou srozumitelnou řečí a psanou zprávou, porozumět všeobecně používaným základním i obrazovým symbolům nebo zvukovým signálům, používat běžné komunikační prostředky.

Pod písm. d) „stravování“ je vymezeno, že za „schopnost“ zvládat tuto základní životní potřebu se považuje stav, kdy osoba je schopna vybrat si ke konzumaci hotový nápoj a potraviny, nápoj nalít, stravu naporcovat, naservírovat, najíst se a napít, dodržovat stanovený dietní režim.

Pod písm. g) „výkon fyziologické potřeby“ se dle uvedené přílohy považuje, za schopnost zvládat tuto základní potřebu stav, „kdy osoba je schopna včas použít WC vyprázdnit se, provést očistu, používat hygienické pomůcky“.

Pod písm. h) uvedené přílohy v oblasti „péče o zdraví“ je pak uvedeno, že za „schopnost zvládat tuto základní životní potřebu se považuje stav, kdy osoba je schopna dodržovat stanovený léčebný režim, provádět stanovená léčebná a ošetřovatelská opatření a používat k tomu potřebné léky, pomůcky“.

V dané věci je podstatné rovněž ust. § 2 a) vyhl.č. 505/2006 Sb., podle něhož platí, že „pokud osoba není schopna z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu zvládat alespoň jednu z aktivit, která je pro schopnost zvládat základní životní potřebu vymezena v příl.č. 1 k této vyhlášce, není schopna základní životní potřebu zvládat, a to bez ohledu na příčinu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu“. Citované pravidlo podrobně rozvedl Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 2.4.2014, č.j. 3 Ads 50/2013-32, kde konstatoval, že pro hodnocení schopnosti

zvládat základní životní potřeby za účelem zjištění stupně závislosti osoby je v rámci aplikace posudkových kritérií stanovených v § 1 - § 2 c) vyhl.č. 505/2006 Sb. rozhodné nesplnění byť jen jedné z aktivit, které jsou pro schopnost zvládat určitou základní životní potřebu vymezeny v příloze k této vyhlášce, a to bez ohledu na příčinu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu. Pokud z podkladů lékařského posudku vyplývá, že posuzovaný některou z aktivit nutných pro celkové zvládnutí určité životní potřeby sám a bez pomoci jiné osoby nezvládá, a orgány lékařské posudkové služby přesto takovou základní životní potřebu považují za zvládanou, je jejich povinností tento závěr dostatečně a přesvědčivě odůvodnit.

Žalobkyně ve své žalobě k jednotlivým citovaným úkonům uvedla, že pokud jde o komunikaci, není schopna komunikovat písemnou formou, neboť není schopna uchopit do žádné ruky psací potřeby, pouze s pomocí jiné osoby je schopna se podepsat, a to ji rovněž činí velké obtíže.

Tato skutečnost vyplynula i ze sociálního šetření, které měla PK MPSV k dispozici a navíc v příl.č. 1 vyhl.č. 505/2006 Sb. u této základní životní potřeby je uvedeno, že uvedená potřeba je zvládána, pokud je posuzovaný schopen užívat běžné komunikační prostředky.

Pokud jde o žalobkyni, soud má za to, že z posudku PK MPSV ČR zatím nevyplynulo, že by byla schopna žalobkyně komunikovat formou písemnou, navíc v současné době jsou běžnými komunikačními prostředky i např. mobilní telefon nebo počítač.

S ohledem na postižení rukou, a to zejména na problémy s jemnou motorikou a drápotivé postavení prstů má soud za to, že posudková komise se zatím vůbec nevypořádala s tím, jak by byla schopna žalobkyně komunikovat těmi komunikačními prostředky, které soud uvádí (např. mobilní telefon, počítač).

Pokud jde o další položku, žalobkyně sama uvádí, že není schopna si jídlo naporcovat, není schopna si ho přenést ke stolu, což vyplývá i ze sociálního šetření a i v této položce má soud za to, že posudkovou komisí MPSV nebylo dosud zdůvodněno, a to opět s ohledem na problémy s rukama, na něž soud poukázal, zda je skutečně žalobkyně schopna si i sama jídlo nakrájet a přenést ke stolu, zvláště, když se pohybuje na invalidním vozíku či používá dvě francouzské hole, tedy jak by takovýto úkon činila.

Pokud jde o otázku orientace, žalobkyně je schopna poznávat a rozeznávat zrakem i sluchem, má přiměřené duševní kompetence, místem i časem i osobou se orientuje, soud však nedokáže posoudit, zda pod vlivem léků, které žalobkyně užívá, by došlo v některém směru k takovému jejímu zhoršení, že žalobkyně by nebyla schopna se řádně orientovat, jak sama uvádí a z posudku PK MPSV to zcela zřejmé není.

Soud má za to, že pokud jde o tuto oblast základní životní potřeby, posudková komise uvádí, že ji žalobkyně zvládá, v dané situaci má však soud za to, že z posudku zcela jednoznačně musí vyplynout, zda pod vlivem léků je v některé části týkající se orientace žalobkyně výrazně omezena a proč či nikoliv.

Stejně tak, pokud jde o péči o zdraví, soud má za to, že z posudku PK MPSV zatím zcela jednoznačně nevyplyná, zda je schopna si léky žalobkyně sama aplikovat, když ona uvádí, že

tomu tak není, a to s ohledem na její postižení rukou, když posudková komise v posudku uzavřela, že tento úkon je schopna samostatně zvládat.

Soud zde tedy uzavírá s ohledem na to, co shora uvedl, že posudek PK MPSV ČR ze dne 19.2.2015 zatím nepokládá za posudek úplný a přesvědčivý, když základním předpokladem pro to, aby správní orgán i soud mohl vyhodnotit přesvědčivost a úplnost předloženého posudku, je přezkoumatelnost posudku vzhledem k jeho zákonem stanoveným podkladům vymezeným v § 25 odst. 3 zákona o sociálních službách. Správní orgán musí vycházet z posudku, který obsahuje nejen výrok, ale který musí být řádně a přesvědčivě odůvodněn s odkazem na doložené nálezy ošetřujícího lékaře, výsledek sociálního šetření, výsledek funkčních vyšetření, popř. výsledek vlastního vyšetření posuzujícího lékaře. K závěrům o úplnosti a přesvědčivosti posudku správní orgán tedy může dospět jen tehdy, pokud se komise vypořádala se všemi rozhodujícími skutečnostmi, které namítá účastník řízení uplatňující nárok na příspěvek na péči.

To se však dle názoru soudu dosud nestalo a posudek PK MPSV ČR ze dne 19.2.2015 tedy zatím není posudkem, který by měl být podkladem pro vydání napadeného rozhodnutí.

Proto krajský soud dle § 78 odst. 1 soudního řádu správního (dále jen „s.ř.s.“) rozhodnutí žalovaného zrušil a věc vrací tomuto orgánu k dalšímu řízení.

V dalším řízení je žalovaný vázán právním názorem Krajského soudu v Brně vyslovený v tomto zrušujícím rozsudku. Bude tedy potřeba posudek PK MPSV ČR doplnit tak, aby bylo zcela jasné, zda žalobkyně je či není schopna řádně zvládat základní životní potřeby, a to kuminikace, orientace, stravování, výkon fyziologické potřeby a péče o zdraví, zejména pak dle ust. § 2 a) vyhl.č. 505/2006 Sb. Teprve po doplnění posudku PK MPSV ČR z 19.2.2015 bude žalovaný moci ve věci vydat nové rozhodnutí.

Pokud jde o náklady řízení, rozhodnutí se opírá o ust. § 60 odst. 1 s.ř.s. Ve věci měla úspěch žalobkyně, proto jí náleží náhrada nákladů řízení, která představuje náklady právního zastoupení advokátem za 2 úkony právní pomoci (1 úkon po 1.000 Kč) 2x režijní paušál po 300 Kč dle vyhl.č. 77/1996 Sb., tj. celkem 2.600 Kč. Tuto částku má povinnost žalovaný zaplatit žalobkyni k rukám její právní zástupkyně.

P o u ě n í : Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno, ve dvojím vyhotovení. V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

V Brně dne 20. července 2016

JUDr. Jana Kubenová, v. r.
samosoudkyně

Za správnost vyhotovení:
Běla Kotoučková